

OHĚŇ A VAŘENÍ V PŘÍRODĚ

Mnohé bylo řečeno, mnohé bylo napsáno. Připravili jsme proto pro Vás přehledného průvodce zaměřeného na problematiku rozdělávání ohně v našich podmínkách.

V tomto E-booku se tak dozvíte vše, co byste o OHNI V LESE měli vědět!

1. Legislativa - rozdělání ohně

A hned u prvního bodu končíme... **V lese je zákaz rozdělávání ohně**, vlastně je zákaz jakéhokoliv otevřeného ohně.

Co je považováno za otevřený oheň? Třeba klasický táborák nebo oheň v [dřívkovém vaříči](#), ale i [plynovém](#), [lihovém](#) či [benzinovém](#). Vše je otevřený oheň, dokonce i cigareta a dýmka jsou považovány za otevřený oheň!

Děkujeme za pozornost a to je konec E-BOOKU 😊

Trempové a vandráci

Tramping má u nás víc než stoletou tradici. Trempík nebo vandrák bez ohně je jako... No, nemám pro to výraz. Jsou však místa, kde se oheň rozdělávat může, ale dle jasných pravidel, která určuje zákon. Tato pravidla vychází z platné vyhlášky uveřejněné na webu Hasičského záchranného sboru ČR ke dni 25/11/2022 :

- zvolte vhodné místo pro ohniště, to by mělo být vzdáleno nejméně 50 m od okraje lesa a 100 m od stohu, v dostatečné vzdálenosti od budov a věcí, které se mohou vznítit
- oheň nezakládejte pod větvemi a na kořenech stromů, na suchém listí, lesní hrabance, pro rozdělávání ohně je vhodný hliněný podklad
- ohniště bezpečně oddělte od okolního prostředí, např. obložením kameny, obsypáním pískem, odstraněním drnů trávy, vyhloubením zeminy apod.

- k zapálení nebo udržování ohně nikdy nepoužívejte vysoce hořlavé látky (benzin, naftu či líh), oheň se pak velmi snadno vymkne kontrole a může způsobit i vážné popáleniny
- dělejte jen takový táborák, který dokážete zvládnout, pokud chystáte velkou vatru, dejte pozor, aby byla polena poskládána do stabilní pyramidy (pomohou např. záseky na polenech), která umožní prohořívání dovnitř a zabrání zborcení pyramidy do okolí
- oheň nesmíte ponechat bez dozoru dospělé osoby, děti nesmí být u ohniště ponechány samy
- pro případ, že by se oheň vymkl kontrole, mějte nachystán dostatek hasebního materiálu (vodu, písek nebo zeminu)
- opustit ohniště je možné až po jeho důkladném uhašení – ať již prolitím vodou, nebo zasypáním zeminou, při odchodu se z něj nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Pamatujte, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí. Hasiči dohašují každý rok ohniště, která byla ponechána svému osudu
- zejména půda v jehličnatém lese je z hlediska možného vzniku a šíření požáru riziková, hrabanka tvořená zetlelým jehličím může prohořet do značné hloubky a nepozorovaně se šířit do stran i mimo ohniště, nedbalé uhašení proto nestačí a ohniště je nutné důkladně prolít vodou
- za silného větru nebo v období extrémního sucha by se oheň v přírodě nebo na volném prostranství neměl rozdělovat vůbec
- do ohně nikdy nevhazujte jakékoliv výbušné předměty (rachejtle, světlice, patrony, nádoby se stlačeným plynem, municí apod.)
- oheň neroznášejte po okolí, např. na zapálené větvi
- pamatujte, že oheň a alkohol nepatří k sobě
- zvláště pozor na sezení a hry příliš blízko plamenů, stačí málo a může dojít ke vznícení šatů, ožehnutí vlasů, řas a popálení.

V době zvýšeného nebezpečí vzniku požárů může obec z důvodu ochrany lesa nebo v zájmu zdraví a bezpečnosti občanů vydat svým nařízením zákaz vstupu do lesa. Obdobně na základě výstrahy Českého hydrometeorologického ústavu může hejtman kraje vyhlásit **dobu zvýšeného nebezpečí vzniku požáru na místech zvýšeného nebezpečí vzniku požáru, kde se zakazuje:**

- rozdělávání nebo udržování otevřeného ohně (například pálení klestu a kůry, spalování hořlavých látek na volném prostranství)
- kouření (s výjimkou elektronických cigaret)
- používání pyrotechnických výrobků
- používání jiných zdrojů zapálení, například létající přání, lampiony, pochodně
- odhazování hořících nebo doutnajících předmětů
- jízda parní lokomotivy, pokud nejsou zajištěna bezpečnostní opatření k zamezení vzniku požáru
- spotřebovávání vody ze zdroje pro hašení požárů k jiným účelům než k hašení

Odkaz na zdroj: <https://www.hzscr.cz/clanek/zasady-rozdelavani-ohne.aspx>

Když už si oheň chcete rozdělat, najděte vhodné místo, udržujte malý a bezpečný oheň, vše řádně uhasťte a uklid'te!!! Děkujeme 😊

2. Možná nebezpečí rozdělání ohně - jak jim předcházet

Když manipulujete s otevřeným ohněm, tak hrozí, že zapálíte něco v okolí – nejčastěji to může být tráva, listí, jehličí, kořeny stromů. Jsou věci a materiály, které se zdají být odolné zahoření, ale je to jen otázka času a teploty!

Je tedy zapotřebí si uvědomit důležitá fakta, kterými je nutné se řídit:

- V šíření požáru je dobrým pomocníkem vítr – na to je vždy potřeba MYSLET!
- Ideální místo pro rozdělání ohně je někde u vody, na břehu řeky, potůčku nebo vodní plochy!
- Nejprve je potřeba místo pro ohniště vyčistit od všeho hořlavého v okolí. Nestačí jen vyhrabat plochu kolem ohniště, ale mrknout i nad a pod ohniště!
- Je lepší se projít o pár set metrů dál a najít vhodnější místo, než zbytečně riskovat!

V jakých místech nikdy oheň nezakládat

- Oheň nikdy nezakládejte na kopci, na louce s vysokou trávou, v houští nebo tam, kde jsou hromady listí či jehličí. Naopak hledejte písčité, kamenité nebo bahnitě místo.
- V letních měsících na oheň raději zapomeňte a v krajním případě použijte vařič. I s vařičem však buďte opatrní.

3. Typy vaříčů

Vaříče rozdělujeme dle druhu paliva na tyto základní:

1. Dřívkové
2. Lihové
3. Plynové
4. Benzinové

Základní charakteristika jednotlivých typů vaříčů:

1. Vaříče spalující dřevo, piliny apod. – DŘÍVKÁČE

Pro tyto vaříče je jako palivo použito dřevo. Většinou postačí nasbírané klacíky, které stačí nalámat a palivo je na světě, není potřeba žádné velké klády nebo polena.

- + Otevřený oheň pro vaření i opékání
- + Úspora a ekonomika paliva
- + Dokonalé vyhoření paliva – snadné uhašení
- Nemožnost regulace plamene
- Riziko požáru
- Špatná manipulace s ohništěm

2. Vařiče na pevný nebo kapalný líh – LÍHÁČEK

Jako palivo je použit buď tekutý líh, kde hoří jeho zplynovaná část nebo jsou k dispozici tablety pevného líhu. Jako vařič většinou slouží jednoduchá plechová konstrukce, na kterou lze umístit nádobu pro ohřev vody.

- + Skladnost
- + Použití v různých podmínkách
- Výhřevnost – delší doba varu
- Problematické hašení
- Transport a manipulace (především u tekutého líhu)
- Nemožnost regulace plamene
- Riziko požáru

3. Plynové vařiče

Asi nejčastěji používaný typ vařiče propojeného s malou propan-butanovou kartuší.

- + Skladnost
- + Výhřevnost
- + Čistota použití
- + Rychlost použití
- + Bezpečná manipulace
- + Regulace plamene
- Pořizovací cena
- Cena paliva - kartuší
- Rozměry a hmotnost kartuší
- Nepoužitelný v nízkých teplotách
- Riziko požáru

4. Benzinové vařiče

Jako palivo zde slouží technický benzín, případně jiná kapalná paliva.

- + Výhřevnost
- + Použití za jakýchkoliv podmínek a teplot
- + Rychlost použití
- + Regulace plamene
- Pořizovací cena
- Cena paliva – palivových lahví
- Rozměry a hmotnost lahví i vařiče
- Riziko požáru

4. Jak vybrat a připravit místo pro vařič

Ideální je rovné místo. Je to bezpečnější pro obsluhu vařiče i pro vás. Stejně jako u ohně zde platí, že by se neměl vařič pokládat blízko hořlavých materiálů.

Vyčistit okolí nad i pod vařičem. Nebojte se vařič zajistit z boku několika kameny, aby se nepřevrhl.

5. Proč používat závětrí u vařičů?

Závětrí, ať už umělé nebo přírodní, brání plamenům, aby něco v okolí nezapálily, také aby nemohl vítr foukat do ohně. Zřejmě je větší úspora paliva.

Celkově je vaření příjemnější pokud máte plameny pod kontrolou. Je jedno zda uděláte závětrí z kamenů, klacků, batohu, podsedáku, či si donesete skládací závětrí z domova.

Několik našich recenzí na různé typy závětrí najdete [ZDE](#).
[Ověřené závětrí, které používáme my jsou najdete v BUSHCRAFTshopu.](#)

6. Dřevo jako palivo - které druhy a k čemu jsou vhodné a naopak

Ideální je požívat vždy suché dřevo. To vlhké bude kouřit a mokré nebude hořet vůbec. Lepší je použít dřevo z listnatých stromů, to neobsahuje pryskyřice a nekouří. Vhodné je třeba bukové dřevo, to hoří jasným plamenem zcela bez kouře.

Smolné dřevo vydává černý dým, který hodně umaže vaše nádobí. Zase na druhou stranu lze smolné dřevo použít pro snadnější zapálení ohně, když je vlhko.

Jak získat suché dřevo v dešti nebo ve sněhu

Nikdy nesbírejte dřevo, které leží na zemi. Bude nasáklé vodou anebo bude shnilé. To prostě hoří špatně. Berte větvičky a větve (podrost jehličnanů), které jsou uschlé a visí ze stromu směrem dolů. I tak se může stát, že bude dřevo navlhle. Sundejte z něj kůru, nebo ořežte vlhkou vrstvu.

Pokud máte větší průměr dřeva, tak ho za pomoci sekerky, nože nebo i klíků rozštípněte na menší kousky, které budou uvnitř suché. Na tohle téma se můžete podívat na [obsáhlý článek o štípání – batoningu ZDE](#)

7. Jakým způsobem lze oheň rozdělat

Oheň lze rozdělat primitivními způsoby nebo moderními. Mezi ty starší, primitivnější patří tření dřev a křesání. U tření je to metoda s lukem – bow drill nebo bez luku jen rukama – hand drill. Křesání za pomoci ocílky a pazourku nebo jiného tvrdého materiálu.

Pomůcky k rozdělení ohně jsou ZDE

K moderním způsobům patří [zapalovače](#), [zápalky](#) nebo třeba oblíbený [firesteel](#). Ten se dává i do sad na přežití pro vojáky. Nebo bývá součástí některých bushcraftových nebo survival nožů.

Vše chce trochu trpělivosti a učení. Pokud Vás tyhle metody zajímají, mrkněte na [další články](#) věnující se problematice roždělávání ohně. Nebo každý rok pořádáme [bushcraft kurzy](#) zaměřené na různé techniky roždělávání ohně.

8. Jak oheň bezpečně uhasit

Nyní jsme si ukázali jak oheň rozdělát a ještě důležitější je, jak oheň správně uhasit. Tady je postup, který byste měli vždy dodržet.

- Ideální je ohniště, ohořelé dřevo, ale i okolí **důkladně prolít vodou** – počůrat opravdu nestačí!
- Pak rukama vybrat **studené a mokré uhlíky** z ohniště a rozházet je do křoví - tímto se ujistíte, že je vše studené, zároveň uklidíte ohniště a pohnojíte les.
- Na závěr by mělo přijít na řadu **uklizení kamenů z ohniště** a zakrytí stop.

Jaká jsou tedy pravidla, než opustím místo ohniště a jak by mělo místo vypadat při odchodu?

Nejlépe tak, aby nikdo nevěděl, že se na onom místě nějaký oheň, kdy dělal. **Dobře uhašené, studené a uklizené ohniště je vizitkou dobrého bushcraftáka, zálesáka nebo vandráka.**

Staří trampové, kteří chodí často na svá místa, nechávají kameny z ohniště na místě, ale důkladně jej uhasí a vyberou popel. Na místo čistého ohniště dají několik smrkových větviček. Je to znamení, že tohle místo použil někdo, kdo má rozum a srdce.

Autor: Tomáš Kraken Krákora

Jmenuji se Tomáš Krákora alias Kraken. Narodil jsem se v Plzni a od mala mne to táhlo ven. Brzo jsem zjistil že mi pionýrská organizace nemůže nabídnout nic po čem toužím. Učil jsem se od starých trempů, a všeobecně od starší generace. Hodně jsem četl a skládal dohromady střípky informací. V červenci 1994 jsem nastoupil k 1.Praporu hloubkového průzkumu ve Zbizoze. Pobyt u této jednotky mne doslova nakopnul k dalšímu studiu. Od té doby mne zajímá vše spojené s pobytem v přírodě. Ať už klasický směr a nebo military styl. Rád se s Vámi o svoje znalosti podělím, ale také se rád naučím něco nového.